

KULTURA | SZTUKA | HISTORIA | NAUKA | TRENDY | SIECI SPOŁECZNOŚCIOWE
CULTURA | ARTE | HISTORIA | CIENCIAS | REDES SOCIALES

VISTULARTE

DESCUBRE CENTROAMÉRICA

CINCO NACIONES EN SU DÍA
DE LA INDEPENDENCIA

ODKRYJ AMERYKĘ ŚRODKOWĄ

IECIU KRAJÓW Z OKAZJI DNIA
NIEPODLEGŁOŚCI

GALA DALI

¿QUÉ DICEN LOS RETRATOS
SOBRE ELLA?

CÓ PORTRETY
MOWIĄ O NIEJ?

EL MISTERIO DEL TESORO DE MOCTEZUMA

DE TOMASZ NAPIERAŁA

*TAJEMNICA SKARBU
MONTEZUMY
Z TOMASZEM NAPIERAŁĄ*

www.vistularte.pl

VISTA ARTE

DESCUBRE
CENTROAMÉRICACINCO NACIONES EN SU DÍA
DE LA INDEPENDENCIAODKRYJ AMERYKĘ
ŚRODKOWĄJĘZYK KRAJÓW Z OKAZJI DNIA
NIEPODLEGŁOŚCI

GALA DALI

¿QUÉ DICEN LOS RETRATOS
SOBRE ELLA?CO PORTRETY
MOWIĄ O NIEJ?EL MISTERIO
DEL TESORO DE
MOCTEZUMA
DE TOMASZ NAPIERAŁA
TAJEMNICA SKARBU
MONTEZUMY
Z TOMASZEM NAPIERAŁĄPORTADA
STRONA TYTUŁOWA

Tomasz Napierała es un escritor de Wrocław, empresario, director creativo y, anteriormente, músico y compositor. Junto con su grupo de rock tocó en el Festival Woodstock, y entre las canciones que compuso se encuentra el éxito de Ewelina Lisowska "W stronę słońca" (Hacia el sol). Es coautor del podcast Let's Try AI sobre inteligencia artificial. En 2024 debutó con una novela de aventuras para jóvenes titulada "Drones, escorpiones y el secreto del emir". En 2025 publicó la segunda parte de la serie sobre los hermanos Kamiński: "Hechizos, calaveras y el tesoro de Moctezuma". Es un gran aficionado de España y su cultura. Estudió en Valencia y en los últimos años ha visitado la mayoría de las regiones y principales ciudades del país.

Tomasz Napierała, wrocławski pisarz, przedsiębiorca, dyrektor kreatywny, wcześniej muzyk i songwriter. Ze swoim zespołem rockowym występował m.in. na Festiwalu Woodstock, a wśród napisanych prze niego piosenek znajduje się hit Eweliny Lisowskiej "W Stronę Słońca". Współautor podcastu Let's Try AI o sztucznej inteligencji. W 2024 zadebiutował powieścią awanturniczo-przygodową dla młodzieży „Drony, skorpiony i sekret emira”. W 2025 ukazała się druga część serii o rodzeństwie Kamińskich - „Wróżby, czaszki i skarb Montezumy”. Jest wielkim fanem Hiszpanii i jej kultury. Studiował w Valencji, przez ostatnie lata odwiedził większość regionów i głównych miast kraju.

CARTA
EDITORIAL
LIST REDAKCYJNY

Bienvenidos a la primera revista digital en español y polaco un proyecto creado con pasión, ideas frescas y una visión global desde Polonia para el mundo.

Nace un nuevo espacio de encuentro, de conocimiento y de inspiración. Aquí hablaremos de lo que nos mueve, nos conecta y nos transforma: salud, ciencia, tecnología, arte, redes sociales, cultura y mucho más.

Esta revista es un puente entre lenguajes, culturas y maneras de ver el mundo. Queremos crear comunidad, compartir información de valor y abrir conversaciones que trasciendan fronteras.

¡Gracias por ser parte de este inicio!

La primera revista digital desde Polonia escrita en polaco y español. ¡Esto recién comienza!

Con cariño,
J. Walle

Witamy w pierwszym cyfrowym magazynie w języku hiszpańskim i polskim, projekcie stworzonym z pasją, świeżymi pomysłami i globalną wizją z Polski na świat.

Powstaje nowa przestrzeń spotkań, wiedzy i inspiracji. Będziemy tutaj mówić o tym, co nas porusza, łączy i zmienia: zdrowie, nauka, technologia, sztuka, media społecznościowe, kultura i wiele więcej.

Ten magazyn to most między językami, kulturami i sposobami postrzegania świata. Chcemy budować społeczność, dzielić się wartościową wiedzą i otwierać rozmowy, które przekraczają granice.

Dziękujemy, że jesteś częścią tego początku!

Pierwszy magazyn cyfrowy z Polski, napisany po polsku i po hiszpańsku. To dopiero początek!

Z serdecznymi pozdrowieniami,
J. Walle

El contenido no puede ser reproducido total o parcialmente sin citar la fuente y la liga a la página www.vistularte.pl

El contenido tiene fines informativos y de entretenimiento exclusivamente.

Las respuestas de entrevistas, contenido de los artículos particulares y los anuncios es responsabilidad exclusiva de los autores y los anunciantes y no refleja necesariamente el punto de vista de la revista **VISTULARTE** y **ALIVE TODAY FOUNDATION**.

El contenido de los anuncios publicitarios, así como el producto o servicio que ofrecen es responsabilidad exclusiva de cada anunciante.

(c) 2016-2025 ALIVE TODAY FOUNDATION.

Todos los derechos reservados.

¿Te interesa colaborar con nosotros?

Escríbenos un mensaje a vistularte@gmail.com

Zawartość nie może być powielana w całości lub w części bez podania źródła i linku do www.vistularte.pl

Zawartość służy wyłącznie celom informacyjnym i rozrywkowym.

*Odpowiedzi na wywiady, treść poszczególnych artykułów i reklam jest wyłączną odpowiedzialnością autorów i reklamodawców i niekoniecznie odzwierciedla poglądy magazynu **VISTULARTE** i **ALIVE TODAY FOUNDATION**. Za treść reklam, jak również za produkt lub usługę, które oferują, odpowiada wyłącznie reklamodawca.*

(c) 2016-2025 ALIVE TODAY FOUNDATION.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Chcesz z nami współpracować?

Wyślij nam wiadomość e-mail na adres vistularte@gmail.com

SEPTIEMBRE / WRZESIEŃ 2025

KULTURA | SZTUKA | HISTORIA | NAUKA | TRENDY | SIECI SPOŁECZNOŚCIOWE
CULTURA | ARTE | HISTORIA | CIENCIA | TENDENCIAS | REDES SOCIALES

VISTULARTE

Esta revista electrónica es una creación de la Fundación "Alive Today Foundation".

Ten e-magazyn jest dziełem Fundacji "Alive Today".

<http://www.alivetoday.org>

KRS **0000651571**

NIP **6762518425**

FUNDADOR "ALIVE TODAY FOUNDATION"
Y GESTION "VISTULARTE"

ZAŁOŻYCIEL FUNDACJI "ALIVE TODAY"
I ZARZĄDZANIE "VISTULARTE"

Juan Walle

REDACCIONES **ARTYKUŁY I REDAKCJA**

Weronika Bazydło

Anna Kraus

Beata Sylwestrzak

ARTE Y DISEÑO GRÁFICO

PROJEKT ARTYSTYCZNY I GRAFICZNY

Juan Walle

PUBLICIDAD REKLAMA

vistularte@gmail.com

FOTOGRAFÍAS *FOTOGRAFIE*

Juan Walle

Anna Kraus Weronika Bazydło

FOTOGRAFÍAS Y ANIMACIONES

FOTOGRAFIE I ANIMACJE

90% de nuestras fotografías y animaciones son realizadas con Inteligencia artificial (AI), así que los derechos son propiedad de Alive Today Foundation, en caso de lo contrario se dará el reconocimiento al fotógrafo.

90% naszych fotografii i animacji powstaje przy użyciu sztucznej inteligencji (AI), dlatego prawa autorskie należą do fundacji Alive Today Foundation; w przeciwnym wypadku, autorstwo zostanie przypisane fotografowi.

MEMORIAS DEL VIAJE

6

EL VERNISSAGE DE ELŻBIETA
WICHROWSKA-JANIKOWSKA

*WSPOMNIENIA
Z PODRÓŻY*

*WERNISAŻ ELŻBIETY
WICHROWSKIEJ-JANIKOWSKIEJ*

12

GALA DALÍ

¿QUÉ DICEN LOS RETRATOS
SOBRE ELLA?

CO PORTRETY
MOWIĄ O NIEJ?

18

EL MISTERIO DEL TESORO DE MOCTEZUMA

DE TOMASZ NAPIERAŁA

*TAJEMNICA SKARBU
MONTEZUMY*

Z TOMASZEM NAPIERAŁĄ

28

CONMEMORACIÓN DEL
86.º ANIVERSARIO DEL
ESTALLIDO DE LA II
GUERRA MUNDIAL

OBCHODY 86.
ROCZNICY WYBUCHU
II WOJNY ŚWIATOWEJ

36

DESCUBRE
CENTROAMÉRICA

CINCO NACIONES EN SU DÍA
DE LA INDEPENDENCIA

ODKRYJ AMERYKĘ
ŚRODKOWĄ

PIĘĆ KRAJÓW Z OKAZJI DNIA
NIEPODLEGŁOŚCI

43

Somos nuestras decisiones.

escrita y dirigida por fernando león de aranoa

AMADOR

magaly solier celso bugallo

UNA JOVEN FRENTE AL AMOR, LA VIDA
Y LA MUERTE

MŁODA KOBIETA WOBEC MIŁOŚCI,
ŻYCIA I ŚMIERCI

MEMORIAS DEL VIAJE

EL VERNISSAGE DE ELŻBIETA
WICHROWSKA-JANIKOWSKA

*WSPOMNIENIA
Z PODRÓŻY*

*WERNISAŻ ELŻBIETY
WICHROWSKIEJ-JANIKOWSKIEJ*

Elżbieta Wichrowska-Janikowska es una viajera apasionada y autora de numerosos libros de viaje. Es una contadora de historias y anécdotas de más países de los que la mayoría de las personas podría nombrar. Viaja para contar, experimentar, sentir y documentar. Biblioteca y Centro de Información en honor a Jan Nowak-Jeziorański en Varsovia organizó un encuentro con la autora, que marcó el inicio de una exposición de sus pinturas de paisajes.

Elżbieta Wichrowska-Janikowska to pasjonatka podróży i autorka licznych książek podróżniczych. Jest opowiadaczką historii i anegdot z większej liczby krajów, niż większość ludzi byłaby w stanie wymienić. Podróżuje, aby opowiadać, doświadczać, czuć i dokumentować. Biblioteka i Centrum Informacji im. Jana Nowaka Jeziorańskiego w Warszawie zorganizowała spotkanie z autorką, które zainaugurowało wystawę jej pejzaży.

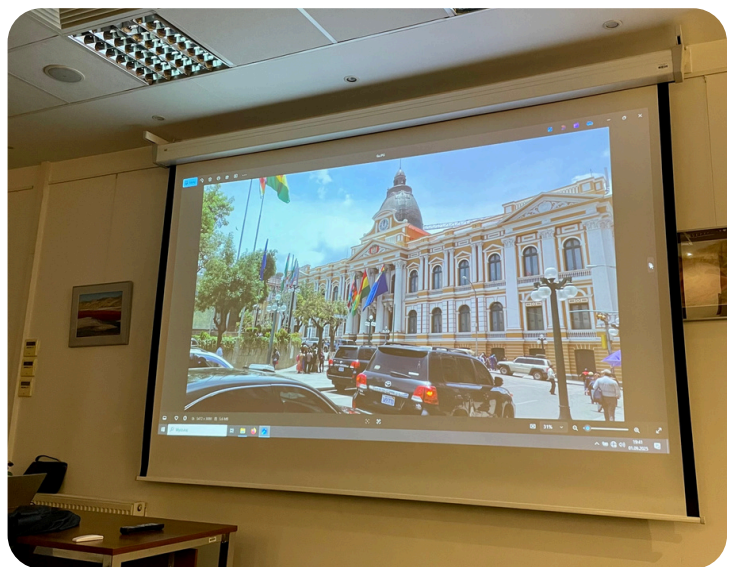
Autorka uwielbia opowiadać i dzielić się swoimi doświadczeniami. Opisuje swoje podróże z pasją i czułością. Zaprezentowała swoje obrazy i opowiedziała o chwilach, które uchwyciła na każdym płótnie. Wspominała te momenty tak, jakby wydarzyły się wczoraj. Niezwykłą ma pamięć – nie tylko do miejsc, ludzi i podróży, lecz także do detali i uczuć, których doświadczyła w tamtej chwili.

Wydarzenie poświęcone było również jej fotografiom z podróży do Boliwii oraz promocji książki „Bolivia. Ziemia bogini Pachamamy”. Autorka pokazała serię swoich zdjęć z Boliwii. Bez wątpienia mogłaby godzinami opowiadać o każdej uliczce i źdźble trawy. Odwiedziła pustynię Salar de Uyuni, Atakamę, Sucre, La Paz, Potosí, Cochabambę, jezioro Titicaca i wiele innych miejsc.

A la autora le encanta contar y compartir sus experiencias. Describe sus viajes con pasión y ternura. Presentó sus pinturas y describió cada momento que capturó en cada cuadro. Relató esos momentos como si hubieran ocurrido el día anterior. ¡Qué memoria tiene, no solo para los lugares, personas y viajes, sino también para los detalles y sentimientos que experimentó en ese instante!

El evento también estuvo dedicado a sus fotos del viaje a Bolivia y a la promoción de su libro “Bolivia. Ziemia bogini Pachamamy” (Bolivia. La tierra de la diosa Pachamama). La autora mostró una serie de sus fotos de Bolivia. Sin duda, podría hablar durante horas sobre cada calle y cada hoja de hierba. Visitó el desierto de Salar de Uyuni, el de Atacama, Sucre, La Paz, Potosí, Cochabamba, el lago Titicaca y mucho más.

Tehuacán, México ↑

Un portón con una reja decorativa, a través de la cual se ve un Cristo hecho de papel maché
Brama z ozdobna kratę, a przez nią widoczny Chrystus zrobiony z mokrego papieru

Chavín, Perú ↑

La famosa cabeza clava del templo de Chavín
Słynna Głowa Clava w świątyni w Chavín

Kuélap, Perú ↓

Un sitio arqueológico preinca
Preinkaskie miejsce archeologiczne

Argentina ↓

Colinas coloreadas con arcilla rosada
Wzgórza zabarwione gliną na różowo

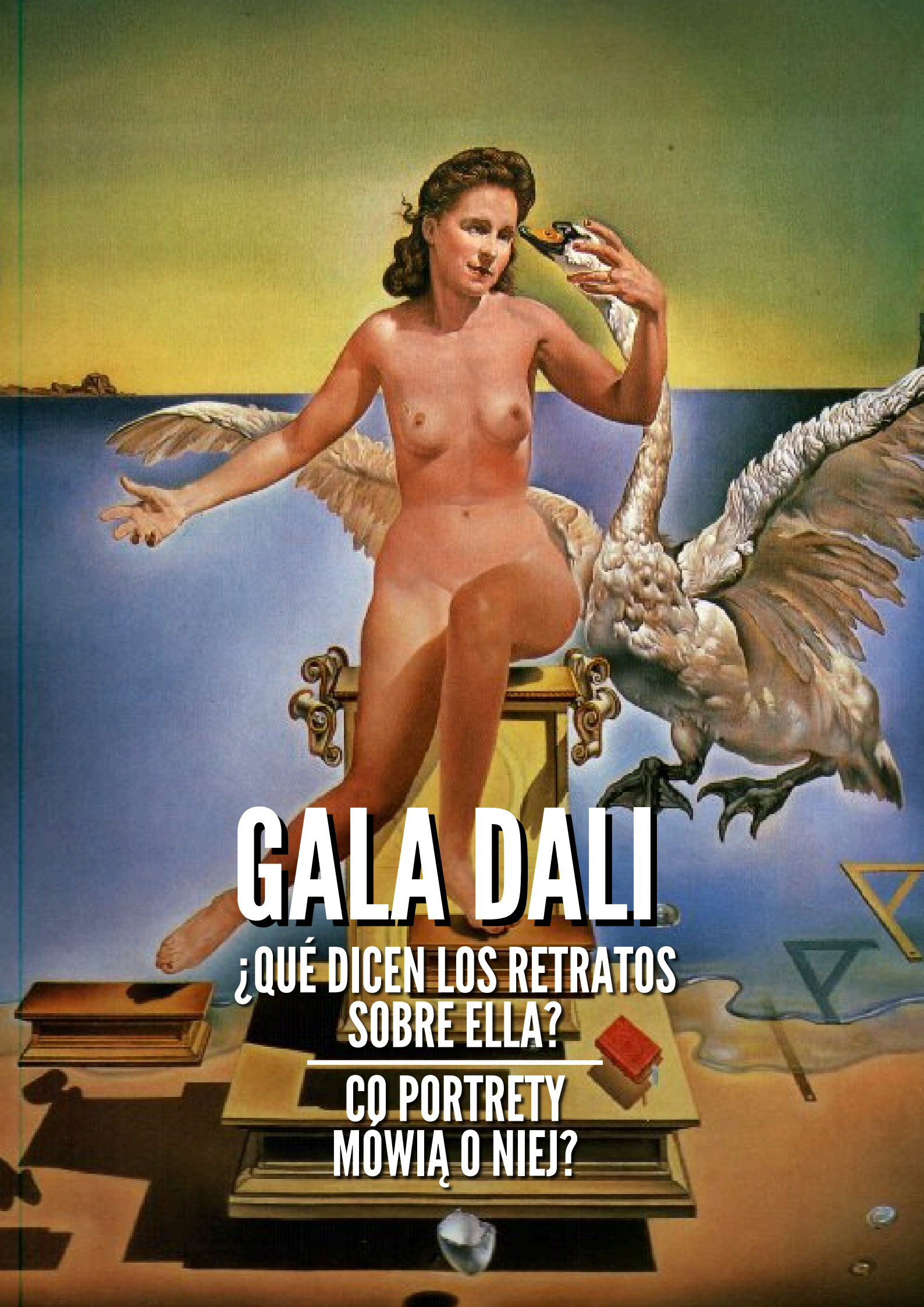
El desierto de Siloli, Bolivia
Árbol de piedra
Pustynia Siloli, Boliwia
Kamienne drzewo

Exposición de pinturas abierta al público en el Centro de Información Jan Nowak-Jeziorański (ul. Czerniakowska 178a, Varsovia), del 1 al 16 de septiembre de 2025.

Wystawa obrazów otwarta dla publiczności w Centrum Informacji im. Jana Nowaka Jeziorańskiego (ul. Czerniakowska 178a, Warszawa) w dniach 1-16 września 2025.

Autoría y fotos: **Weronika Bazydło**

Tekst i zdjęcia: **Weronika Bazydło**

GALA DALÍ

¿QUÉ DICEN LOS RETRATOS
SOBRE ELLA?

CO PORTRETY
MOWIĄ O NIEJ?

Salvador Dalí

Aunque el retrato parece una fotografía en blanco y negro enrollada y los ojos son negro-marrónes, transmiten más al espectador.

En 1929, Gala y Paul visitaron a Salvador Dalí en Cataluña. Entre Dalí, de 25 años, y Gala, de 35, surgió un intenso amor. Cuando el padre de Salvador, un notario devoto, se enteró de los planes matrimoniales de su hijo, lo desheredó inmediatamente.

Choć portret wygląda jak zwijająca się czarno-biała fotografia i oczy są czarno-brązowe, to przemawiają do widza bardziej niż cała paleta kolorów.

W 1929 roku Gala i Paul odwiedzili Salvadora Dalego w Katalonii. Między 25-letnim Dalim a 35-letnią Galą wybuchło gorące uczucie. Kiedy ojciec Salvadora, pobożny notariusz, dowiedział się o matrymonialnych planach syna, od razu go wydziedziczył.

A pesar de ello, Salvador y Gala se casaron por lo civil en 1932 y por la iglesia en 1958.

Se convirtió en la única modelo y principal inspiración del pintor catalán, quien la glorificaba constantemente y la presentaba como un mito viviente y un icono contemporáneo. Mientras tanto, Gala se ocupó de los asuntos financieros de su marido, convirtiéndose en su representante.

En el cuadro *Léda atomique*, Salvador representa a Gala como la diosa mítica Leda acompañada de un cisne, es decir, el dios Zeus transformado.

El cisne es un símbolo universal de amor y fidelidad.

Mimo to Salvador i Gala w 1932 roku wzięli ślub cywilny a w 1958 roku ślub kościelny.

Stała się jedyną modelką i główną inspiracją katalońskiego malarza, który nieustannie ją gloryfikował i przedstawiał jako żywy mit i współczesną ikonę. Tymczasem Gala zajęła się sprawami finansowymi męża, stając się jego managerką.

*Na obrazie *Léda atomique* Salvador przedstawia Galę jako mityczną boginię Ledę w towarzystwie łabędzia, czyli przemienionego boga Zeusa.*

Łabędź jest uniwersalnym symbolem miłości i wierności.

Sin embargo, en su vida privada, Gala no fue fiel a su marido. Sus aventuras amorosas fueron muy comentadas en los círculos artísticos de Europa y Estados Unidos, donde la pareja se trasladó tras el inicio de la Segunda Guerra Mundial.

¿Quizás Gali se parecía más a Medusa, cuya cabeza pintó Dalí en la frente de su esposa como parte de un proyecto artístico?

En la mitología griega, la medusa representaba la monstruosidad y el miedo, así como el poder femenino y la venganza. Sin embargo, su cabeza era un amuleto protector. Gala, que rechazó y desheredó a su propia hija, sin duda tenía un carácter difícil.

Jednak w życiu prywatnym Gala nie dochowywała mężowi wierności. O jej romansach głośno było w środowisku artystycznym w Europie i Stanach Zjednoczonych, gdzie małżeństwo wyjechało po rozpoczęciu się II wojny światowej.

Może Gali było bliżej do Meduzy, której głowę wymalował Dali na czole swojej żony w ramach artystycznego projektu?

W mitologii greckiej meduza oznaczała potworność i strach, a także kobiecą siłę i odwet. Tymczasem jej głowa stanowiła amulet ochronny.

Gala, która odtrąciła i wydziedziczyła rodzoną córkę, niewątpliwie miała trudny charakter.

S. Dali, Portrait of Galarina (1940–1945)

Sin embargo, Salvador la retrató como la Virgen María en el cuadro “La Madone de Port Lligat” en 1950.

La Virgen tiene una abertura rectangular en el torso, en la que se ve al Niño Jesús, que también tiene una abertura en el pecho, en la que se ve un trozo de pan. Dalí lo describió como «el tabernáculo en el cuerpo de Jesús, que contiene el pan sagrado».

Sobre su esposa escribió: «Pulí a Gala para darle brillo, haciéndola lo más feliz posible, cuidándola incluso más que a mí mismo, porque sin ella todo habría terminado».

Jednak Salvador sportretował ją jako Matkę Boską na obrazie “La Madone de Port Lligat” w 1950 roku.

Madonna ma prostokątne otwarcie w tułowiu, w którym widać Dzieciątka Jezus, które również ma otwarcie w klatce piersiowej, w którym widać kawałek chleba. Dali opisał to jako „tabernakulum w ciele Jezusa, które zawiera święty chleb”.

O żonie pisał: Polerowałem Galę, aby nadać jej blask, sprawiając, że była jak najszczęśliwsza, dbając o nią nawet bardziej niż o siebie samego, ponieważ bez niej wszystko byłoby skończone.

Getty Images / Bettmann / Contributor

A partir de las iniciales «S», «D» y «G» y de la corona, Salvador creó ocho signos abstractos que simbolizaban su amor por su esposa. El «alfabeto del amor» se dio a conocer públicamente en la década de 1970, cuando Dalí encargó un bolso a una casa de moda para regalárselo a Gala. La piel del bolso estaba decorada con un estampado que utilizaba los signos del alfabeto del amor.

Para Gala, Dalí compró en 1968 el castillo de Púbol, en Cataluña, donde fue enterrada tras su muerte el 10 de junio de 1982.

Por: Anna Kraus

Na podstawie inicjałów „S”, „D” i „G” oraz korony Salvador stworzył osiem abstrakcyjnych znaków, symbolizujących jego miłość do żony. "Alfabet miłości" stał się publicznie znany w latach 70. XX wieku, kiedy to Dalí zamówił w domu mody torebkę, aby podarować ją Gali. Skóra torebki była ozdobiona nadrukiem wykorzystującym znaki alfabetu miłości.

Dla Gali Salvador kupił w 1968 roku zamek w Púbol w Katalonii, gdzie została pochowana po swojej śmierci 10 czerwca 1982 roku.

Autorka : Anna Kraus

collection
**VIVA
ME
XI
CO**

KTRINES®

www.ktrines.com

EL MISTERIO DEL TESORO DE MOCTEZUMA DE TOMASZ NAPIERAŁA

*TAJEMNICA SKARBU
MONTEZUMY
Z TOMASZEM NAPIERAŁĄ*

Tomasz

Tomasz Napierała es un escritor de Wrocław, empresario, director creativo y, anteriormente, músico y compositor. Junto con su grupo de rock tocó en el Festival Woodstock, y entre las canciones que compuso se encuentra el éxito de Ewelina Lisowska "W stronę słońca" (Hacia el sol). Es coautor del pódcast Let's Try AI sobre inteligencia artificial. En 2024 debutó con una novela de aventuras para jóvenes titulada "Drones, escorpiones y el secreto del emir". En 2025 publicó la segunda parte de la serie sobre los hermanos Kamiński: "Hechizos, calaveras y el tesoro de Moctezuma". Es un gran aficionado de España y su cultura. Estudió en Valencia y en los últimos años ha visitado la mayoría de las regiones y principales ciudades del país.

¿Qué inspiró la continuación de las aventuras de los hermanos Kamiński?

Mientras escribía la primera parte, visité Sevilla, donde comienza la segunda. Recorrí varios lugares e intenté conocer mejor el patrimonio de la ciudad. Entonces supe que la nueva aventura de Kuba, Ziemek y Zofijka empezaría allí. Los llamados grandes descubrimientos geográficos como telón de fondo de un misterio histórico ya los tenía planeados desde hacía tiempo.

Napierała

Tomasz Napierała, wrocławski pisarz, przedsiębiorca, dyrektor kreatywny, wcześniej muzyk i songwriter. Ze swoim zespołem rockowym występował m.in. na Festiwalu Woodstock, a wśród napisanych przez niego piosenek znajduje się hit Eweliny Lisowskiej "W Stronę Słońca". Współautor podcastu Let's Try AI o sztucznej inteligencji. W 2024 zadebiutował powieścią awanturniczo-przygodową dla młodzieży „Drony, skorpiony i sekret emira”. W 2025 ukazała się druga część serii o rodzeństwie Kamińskich - „Wróżby, czaszki i skarb Montezumy”. Jest wielkim fanem Hiszpanii i jej kultury. Studiował w Valencji, przez ostatnie lata odwiedził większość regionów i głównych miast kraju.

Skąd wziął się pomysł na kontynuację przygód rodzeństwa Kamińskich?

Już pisząc pierwszą część, odwiedzałem Sewillę, gdzie startuje druga. Oglądałem lokacje i starałem się poznać lepiej dziedzictwo miasta. Wiedziałem, że właśnie tam się zacznie kolejna przygoda Kuby, Ziemka i Zofijki. Tak zwane wielkie odkrycia geograficzne jako kanwa zagadki historycznej były więc zaplanowane od dawna.

¿Desde el principio pensó en una serie de libros, o la idea de la continuación surgió después del éxito de la primera parte?

Sí. Me inspiró la serie de libros sobre Tomek Wilkowski, de Alfred Szklarski. También sabía que en el mercado editorial ya existían varias series, polacas y extranjeras, para niños y adolescentes. En mis novelas intento contar cosas no tan evidentes sobre el mundo de hoy y del pasado. Todavía tengo varias historias que quiero compartir, así que será una serie. Ahora estoy trabajando en las ubicaciones y personajes de la tercera parte.

¿Al escribir el libro se sintió como en su adolescencia?

Trato de cultivar a diario la imaginación y la creatividad de un adolescente. Tengo tres hijos entre 7 y 11 años, y ellos se encargan de que esa sensibilidad infantil que todos llevamos dentro siga viva.

Czy od początku planował Pan cykl książek, czy decyzja o kontynuacji przyszła po sukcesie pierwszej części?

Tak. Wzorem dla mnie była seria książek o Tomku Wilkowskim Alfreda Szklarskiego. Wiedziałem też, że na rynku wydawniczym jest obecnych kilka polskich i zagranicznych serii dla dzieci i młodzieży. W moich powieściach staram się opowiadać nieoczywiste rzeczy o dzisiejszym i dawnym świecie. Mam jeszcze kilka rzeczy do przekazania - będzie seria. W tej chwili pracuję nad lokacjami i postaciami trzeciej części.

Czy pisząc książkę poczuł się Pan jak za nastoletnich czasów?

Staram się pielęgnować w sobie wyobraźnię i kreatywność nastolatka na co dzień. Mam trójkę synków w wieku 7-11 lat i oni dbają o to, by ta wrażliwość dziecka, którą każdy z nas wciąż w sobie ma, była żywa.

¿Por qué esta vez eligió el tesoro de Moctezuma y la leyenda de los conquistadores como centro de la historia?

El punto de partida fue Sevilla. Es una ciudad fascinante, con una importante herencia árabe y con la memoria de los grandes descubrimientos geográficos: fue el principal puerto de las expediciones españolas hacia América y también la sede de la Inquisición. De todo eso elegí los descubrimientos y sus consecuencias: la conquista del imperio azteca. Para mí fue una gran oportunidad de cuestionar la perspectiva eurocéntrica y mostrar también el lado oscuro de esas conquistas.

¿Cómo surgió la idea de introducir a una chica estadounidense en el grupo?

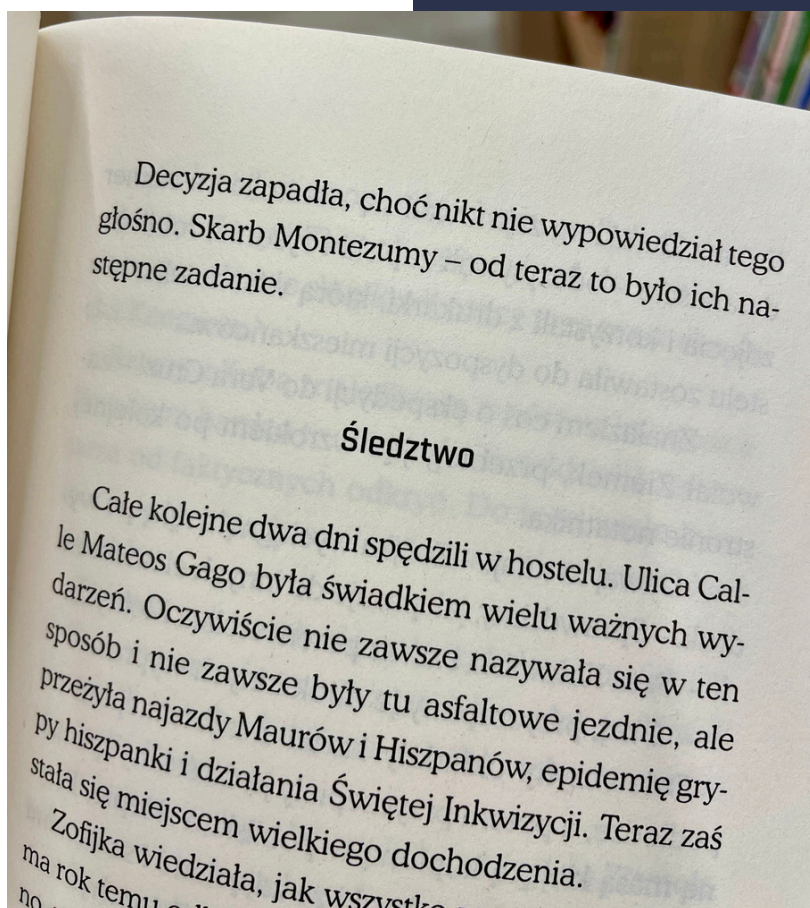
Desde el primer libro tuve limitaciones, como por ejemplo cómo mandar a un chico de 14 años a México. Jessica tiene 18 años, es más independiente y eso me da más opciones narrativas. Además, aporta otra sensibilidad a la historia, como su relación complicada con el padre, un cazatesoros frustrado.

Dlaczego tym razem w centrum opowieści znalazł się skarb Montezumy i legenda związana z konkwistadorami?

Punktem wyjścia była Sewilla. To bardzo ciekawe miasto. Ma w sobie istotne dziedzictwo czasów arabskich, wielkich odkryć geograficznych - była głównym portem wypraw hiszpańskich do Ameryk, a także stolicą hiszpańskiej inkwizycji. Z tego wszystkiego wybrałem odkrycia geograficzne i związane z tym konsekwencje - podbicie państwa Azteków. Dla mnie to świetna okazja by uzupełnić europocentryczną perspektywę tych zdarzeń i pokazać też ciemniejszą stronę tych podbojów.

Skąd pomysł na wprowadzenie do ekipy amerykańskiej dziewczyny?

Od pierwszej książki walczę z pewnymi ograniczeniami formalnymi np. jak wysłać czternastolatka do Meksyku. Jessica ma osiemnaście lat. Może trochę więcej, jest bardziej samodzielna i daje mi więcej możliwości fabularnych. Poza tym, wnosi do historii zupełnie inną wrażliwość m.in. bardzo skomplikowane relacje ze swoim ojcem - niespełnionym poszukiwaczem skarbów.

collection

VIVA

ME

XI

CO

KTRINES®

www.ktrines.com

En la novela aparece el tema de Carmen y la Real Fábrica de Tabacos de Sevilla. ¿Por qué eligió esa pista histórica?

Necesitaba a Carmen solo para poner en marcha la trama y crear suspense. Ziemek se muestra totalmente en contra de esa "pista boomer". Los hermanos Kamiński abandonan rápidamente ese hilo y, junto con Jessica, se concentran en el misterio de Hernán Cortés y Moctezuma.

México y la herencia azteca son un mundo totalmente distinto. ¿Cómo se preparó para escribir sobre esa cultura e historia?

México y su historia son muy poco conocidos en nuestra parte del mundo. Escuché muchos podcasts interesantes, leí numerosos artículos y vi varias películas. Al principio no tenía claro cómo se desarrollaría la trama, así que investigué un montón sobre los olmecas y los mayas. En la novela aparece también el tema de los incas y su sistema de escritura, el quipu. Lo que más me interesó fue la visión actual en México sobre el legado de los aztecas, los conquistadores y figuras como Malinche y Cortés. También me llamó la atención el carismático general Santa Anna, que regresaba al poder una y otra vez, y cuyo motivo incorporé en el libro.

¿Qué elementos de México, su tradición, mitos o paisajes quiso mostrar especialmente a los lectores jóvenes?

Sin duda, los pequeños detalles cotidianos, como el chocolate o el tomate, que usamos a diario sin saber de dónde vienen. Además, la naturaleza, la historia de luchas, la riqueza cultural de los aztecas. Muy pronto en el libro aparece el tema del Día de Muertos. Estoy absolutamente fascinado por lo colorida y alegre que puede ser esta celebración del recuerdo de los fallecidos y el agradecimiento por los momentos compartidos.

W książce pojawia się wątek Carmen i Królewskiej Fabryki Cygar w Sewilli. Dlaczego akurat ten trop historyczny?

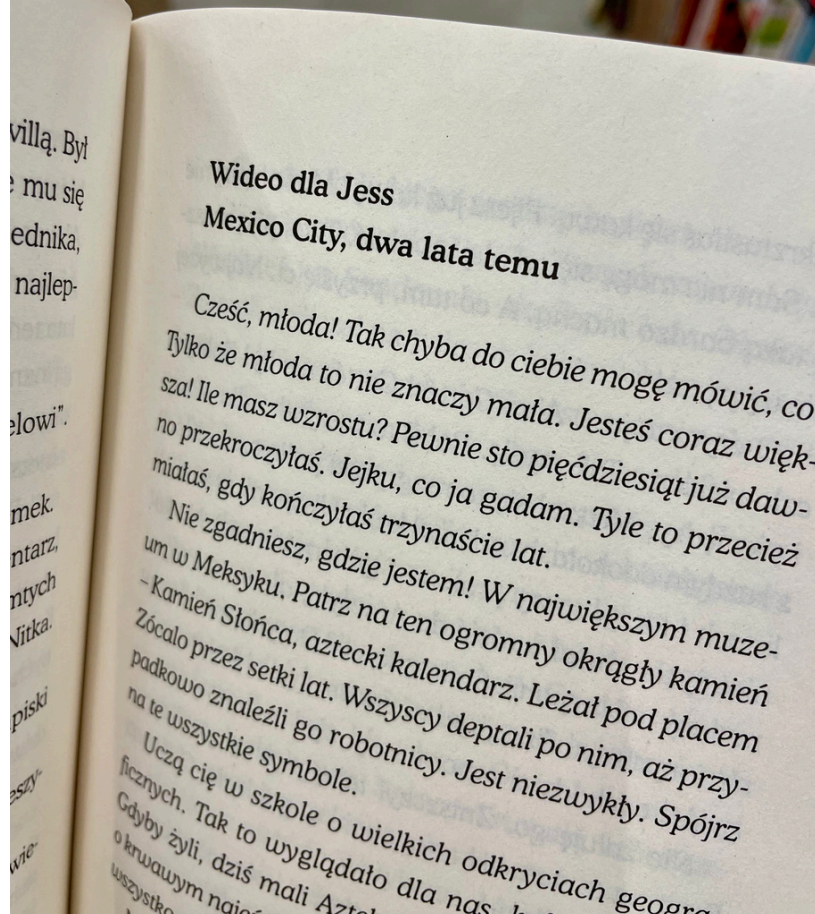
Carmen potrzebowałem tylko do wystartowania akcji i zbudowania napięcia - Ziemek jest zupełnie przeciwny tej „boomerskiej” zagadce. Kamińscy szybko porzucają ten wątek i wspólnie z Jessicą zajmują się tajemnicą Hernana Cortesa i Montezumy.

Z kolei Meksyk i dziedzictwo Azteków to zupełnie inny świat. Jak przygotowywał się Pan do opisywania tamtejszej kultury i historii?

Meksyk i jego historia jest bardzo słabo znana w naszej części świata. Przesłuchałem wiele ciekawych podcastów, przeczytałem mnóstwo artykułów, obejrzałem sporo ciekawych filmów. Nie od razu dla mnie jasne było, jak potoczy się przygoda, dlatego czytałem sporo o Olmekach i Majach. W książce pojawia się też wątek Inków i ich pisma kipu. W historii Meksyku najbardziej zaciekał mnie obecny stosunek do dziedzictwa Azteków, konkwistadorów, czy samej postaci Malinche i Cortesa. Zwróciłem też uwagę na niezwykle żywotnego i wracającego wiele razy do władzy generała Santa Anę. Jego motyw pojawia się w książce.

Jakie elementy Meksyku, jego tradycji, mitów czy pejzaży, szczególnie chciał Pan pokazać młodym czytelnikom?

Na pewno wszystkie codzienne drobne rzeczy jak czekolada czy pomidory, których używamy na co dzień, ale nie mamy pojęcia skąd pochodzą. Do tego przyroda, wojownicza historia, bogactwo kultury Azteków. Pojawia się - i to dość szybko - wątek meksykańskiego Dia de Muertos. Jestem absolutnie zakochany w tym, jak kolorowo i radośnie można świętować wspomnienia o zmarłych i dziękować za wspólnie spędzone momenty.

Los conquistadores y el tesoro de Moctezuma también remiten a páginas oscuras de la historia. ¿Cómo logró equilibrar la aventura con la seriedad del tema?

Eso lo dejo a los lectores: decidir hasta qué punto lo logré. Personalmente, investigué a fondo el tema, pero al mismo tiempo es un libro para un público muy joven. Creo que queda claro que no se trata solo de grandes descubrimientos, sino también de conquista, injusticia y sufrimiento para la población local (dicho en tono suave, porque fue una época muy cruel). Como mencioné antes, quería cuestionar la mirada occidental. Por eso, en la primera parte mostré una visión distinta de la civilización árabe de los moros, y ahora una mirada menos entusiasta a esos "descubrimientos".

En la trama destaca la presión del "hate" y de los comentarios en internet. ¿Lo considera una advertencia o un elemento natural de la vida juvenil actual?

El "hate" y la presión son parte del día a día. Muchos jóvenes sueñan con ser influencers. Quise mostrar que, junto a todo lo bueno, el éxito también trae cosas malas. No hay que enojarse, hay que estar preparados: mantener distancia, buscar apoyo y no dejarse dominar por las emociones.

Konkwistadorzy i skarb Montezumy to tematy, które niosą też ciemne karty historii. Jak udało się Panu znaleźć balans między przygodą a powagą?

To już pozostawię czytelnikom - na ile się udało, a na ile nie. Mocno zgłębiłem ten wątek prywatnie, niemniej to książka dla bardzo młodego czytelnika. Wierzę, że po przeczytaniu książki zostanie mu w głowie, że to nie tylko piękne wielkie odkrycia geograficzne, ale również podbój, niesprawiedliwość i wiele nieszczęść lokalnej ludności (mówiąc eufemistycznie, bo był to czas wielce okrutny.) Jak wspominałem wcześniej, chciałbym trochę burzyć perspektywę państw zachodnich. Stąd nieoczywisty obraz arabskiej cywilizacji Maurów w części pierwszej i mniej entuzjastyczne spojrzenie na te „odkrycia”.

W fabule mocno wybrzmiewa presja hejtu i komentarzy w sieci. Czy traktuje Pan to jako przestrożę, czy raczej naturalny element współczesnej młodzieżowej przygody?

Hejt i presja to codzienność. Wielu młodych ludzi pragnie zostać influencerami. Chciałem pokazać, że ze wszystkim co dobre, pojawi się w przypadku sukcesu też to co złe. Nie ma co się na to obrażać, należy być gotowym. Złapać odpowiedni dystans, poszukać wsparcia. Nie dać się ponieść emocjom.

En su opinión, ¿los libros de aventuras pueden servir hoy como contrapeso al mundo de internet, o más bien deberían integrarse con él, como ocurre en su serie?

Intento mostrar a los jóvenes tal como son, con sus virtudes y defectos. Los hermanos Kamiński no son perfectos: discuten, cometen errores. Usan internet y tecnología, pero sin exagerar. Creo que así resultan más auténticos que si los hubiera idealizado y alejado de la realidad. Estoy convencido de que la tecnología está bien, siempre que estemos preparados y sepamos usarla con sensatez.

¿Qué le gustaría que los jóvenes (y los adultos que leen con ellos) aprendieran de este libro?

Quiero despertar en ellos la curiosidad por el mundo y mostrar que el conocimiento escolar no es el único, que los hechos históricos pueden juzgarse desde distintas perspectivas. Quiero animarlos a descubrir, leer, pensar de forma crítica e independiente. Desde niño me apasionan la historia y la geografía.

¿Con cuál de los hermanos Kamiński le gustaría viajar, y por qué?

Los personajes de los Kamiński están inspirados en mis propios hijos. Claro que los cambié bastante: yo tengo tres varones, mientras que en la familia Kamiński hay una hermana, Zosia. Pero en general podría decir que tengo a "mis" Kamiński conmigo cada día. Viajamos mucho juntos y así está bien. Por eso elijo a todos: estamos bien en compañía, incluso cuando hay demasiado ruido y... hmm, demasiada energía.

Czy według Pana książki przygodowe mogą być dziś „przeciwwagą” dla świata Internetu, czy raczej powinny się z nim łączyć – tak jak w Pana serii?

Staram się pokazywać młodzież taką jaka jest, z ich wadami i zaletami. Kamińscy nie są idealni, kłócą się, popełniają błędy. Używają Internetu i technologii, ale nie przesadnie. Wierzę, że dzięki temu są choć trochę bardziej wiarygodni niż gdybym wyidealizował ich i odsunął od prawdziwych realiów. Wierzę, że technologia jest ok, tylko musimy być na nią przygotowani i używać jej rozsądnie.

Co chciałby Pan, aby młodzi (i dorośli czytający z nimi) wynieśli z tej książki?

Chcę ich zaciekawić światem, pokazać, że podręcznikowa wiedza nie jest jedyną, a większość wydarzeń można ocenić z różnych perspektyw. Chcę obudzić w nich pasję poznawania, czytania, krytyczne i samodzielne myślenie. Sam od dziecka pasjonuję się historią i geografią.

Z którym z bohaterów Kamińskich najlepiej by się Panu podróżowało – i dlaczego?

Postaci Kamińskich wywodzą się od moich dzieci. Co prawda są dosyć mocno zmienione, poza tym mam trzech synków, a u Kamińskich jest Zosia. Ale generalnie można powiedzieć, że "swoich" Kamińskich mam na co dzień przy sobie. Dużo podróżujemy razem i tak jest dobrze. Wybieram więc wszystkich - dobrze nam razem. Nawet wtedy, gdy jest głośno i hmm... zbyt dynamicznie. :)

Por: **Weronika Bazydło**

Przeprowadziła: **Weronika Bazydło**

collection
**VIVA
ME
XI
CO**

KTRINES[®]

www.ktrines.com

SPEAK BUSINESS WITH CONFIDENCE

Book Your Free 20-Minute
Consultation Today.
Let's talk about your goals
and create a custom
learning plan.

MY SERVICES

- ✓ Expert C2-level teacher with years of professional coaching
- ✓ Fully online with flexible scheduling
- ✓ Real-world content from top publications
- ✓ Customized lessons for your industry and goals

LEARN MORE

AGNIESZKA@AGNIESZKAKUSMIERCZYK.COM
TELEPHONE: +48 600 286 541

**CONMEMORACIÓN DEL
86.º ANIVERSARIO DEL
ESTALLIDO DE LA II
GUERRA MUNDIAL**

**OBCHODY 86.
ROCZNICY WYBUCHU
II WOJNY ŚWIATOWEJ**

El 1 de septiembre se cumplió el 86.º aniversario del inicio de la Segunda Guerra Mundial. Los actos principales tuvieron lugar frente al Monumento a los Defensores de la Costa en Westerplatte en Gdańsk. En el evento de conmemoración participó el presidente de la República de Polonia, Karol Nawrocki.

1 września przypadała 86. rocznica wybuchu II wojny światowej. Główne obchody odbyły się pod Pomnikiem Obrońców Wybrzeża na Westerplatte w Gdańsku. Wziął w nich udział prezydent RP Karol Nawrocki.

La ceremonia en Danzig

Las ceremonias de aniversario comenzaron a las 4:45 con la entonación del himno nacional, precedido por el sonido de las sirenas de alarma. Posteriormente se encendió la Llama de la Paz, se leyó el Llamado a la Memoria y después de lo cual se dispararon 12 salvas de artillería. Antes de ello, el líder polaco depositó una ofrenda floral en el Cementerio de los Soldados del Ejército Polaco en Westerplatte.

Uroczystości w Gdańsku

Obchody rocznicowe rozpoczęły się o godz. 4:45 wraz z odśpiewaniem hymnu państwowego. Tuż przed wybrzmiały syreny alarmowe. Zapalono Znicz Pokoju, po czym odczytano Apel Pamięci oraz oddano 12 salw armatnich. Wcześniej jeszcze polski przywódca złożył wieniec na Cmentarzu Żołnierzy Wojska Polskiego na Westerplatte.

Entre los presentes en Westerplatte, junto al presidente, se encontraban: el jefe de la Oficina de Seguridad Nacional Sławomir Cenckiewicz, los ministros – Agnieszka Jędrzak, Mateusz Kotecki y Karol Rabenda, así como los vicepresidentes del Instituto de la Memoria Nacional (IPN), Karol Polejowski y Mateusz Szpytma, además Marek Szymaniak, del departamento de Gdańsk del Instituto.

Discurso del presidente de Polonia

Durante el acto de conmemoración con tomó la palabra el presidente Nawrocki. Prestó la atención que incluso antes de la invasión alemana contra Polonia «a finales del siglo XIX se había creado todo un corpus de significados y mecanismos teóricos para construir el nacionalsocialismo alemán».

– Nacían teorías antipolacas, antieslavas, antisemitas, el chovinismo y el desprecio; nacía el nazismo – enumeró. Como añadió, «el polaco en los diccionarios alemanes se volvió un sinónimo de alguien inferior».

– Polonia era considerada algo de peor, digno de desprecio. Los polacos no merecían el trato de los pueblos civilizados. Son hechos históricos escritos en tratados. Y en aquel entonces, a finales del siglo XIX, el patriotismo polaco era visto como una amenaza para el Estado alemán. Y se consideraba la religión como contraria a los intereses del Estado alemán – explicó.

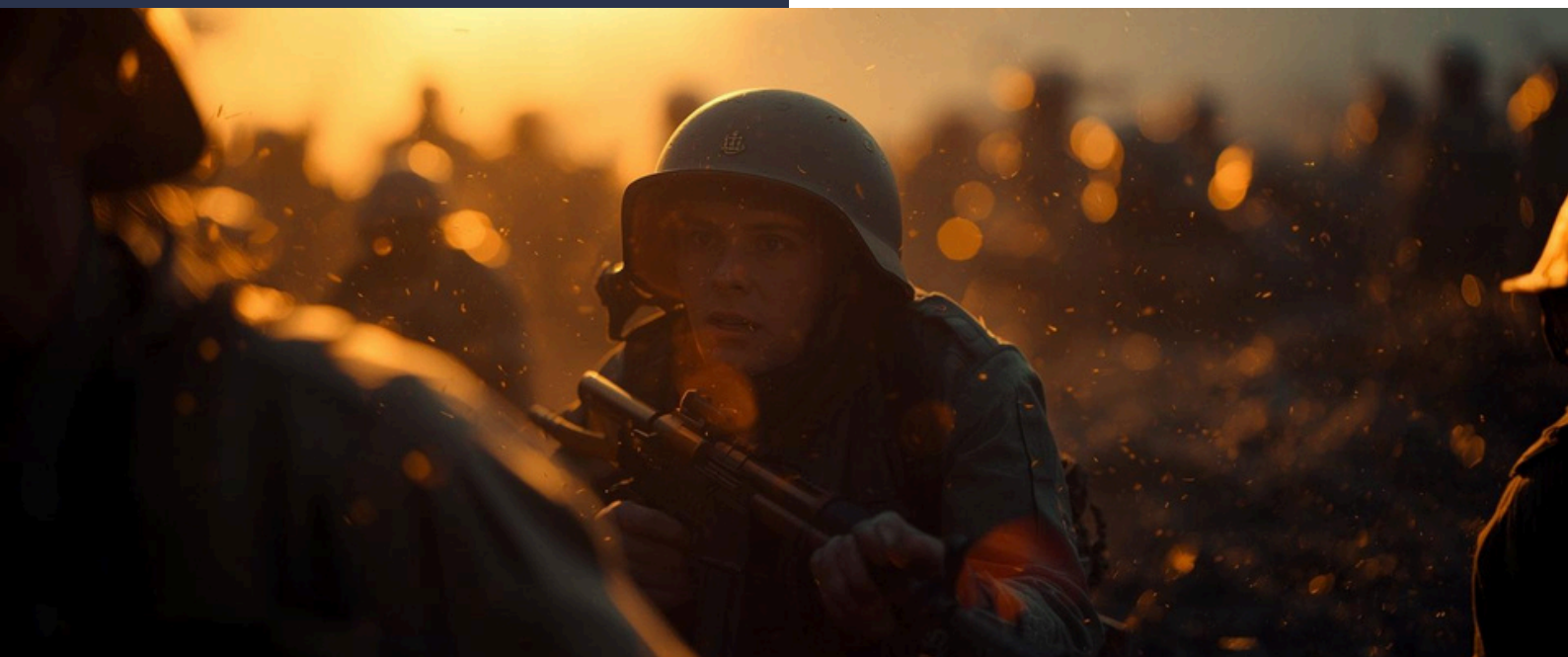
W uroczystościach na Westerplatte obok prezydenta Polski wzięli udział m.in. : szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego Sławomir Cenckiewicz ministrowie – Agnieszka Jędrzak, Mateusz Kotecki, Karol Rabenda, a także zastępcy prezesa Instytutu Pamięi Narodowej dr hab. Karol Polejowski oraz dr Mateusz Szpytma oraz dr Marek Szymaniak z gdańskiego oddziału IPN.

Przemówienie prezydenta Polski

Podczas obchodów przemówienie wygłosił m.in. prezydent Nawrocki. Zwrócił uwagę, że jeszcze przed napaścią Niemców na Polskę „w końcu XIX wieku powstał cały korpus znaczeń mechanizmów teoretycznych do tego, aby zbudować niemiecki narodowy socjalizm”.

- Rodziły się teorie antypolskie, antysłowiańskie, antysemitki, szowinizm, pogarda; rodził się nazizm – wymieniał. Jak dodał, „Polak w niemieckich słownikach stał się synonimem kogoś gorszego”.

- Polska była czymś gorszym, czym można pogardzić. Polacy nie zasługiwali na traktowanie tak jak ludy cywilizowane. To historyczne fakty zapisane w traktatach. A wówczas, w końcu XIX wieku polski patriotyzm miał być zagrożeniem dla państwa niemieckiego. A religijność miała być wymierzona w interesy państwa niemieckiego – wyjaśniał.

También recordó el inicio de la II guerra mundial.
– Luego llegó el 1 de septiembre de 1939 y el ataque desde el mar, la tierra y el aire contra el enclave de la polonidad en la Ciudad Libre de Danzig, dominada por Alemania, contra el Depósito Militar de Tránsito, aquí en Westerplatte – señaló.

Según indicó el presidente, más de 200 soldados polacos resistieron frente al ataque de 4 mil soldados alemanes. El primer soldado polaco en perder la vida en el frente de la Segunda Guerra Mundial fue Konstanty Jezierski. Décadas después, arqueólogos encontraron los restos de varios combatientes.

– Nuestros héroes, a quienes recordábamos aquí cada año, fueron hallados solo 80 años después del estallido de la Segunda Guerra Mundial – notó.

El líder polaco evocó también las palabras de Juan Pablo II pronunciadas en 1987 en Westerplatte. El papa polaco decía entonces que había que «encontrar personas que conozcan la historia y [la] comprendan suficientemente bien como para saber luchar por ella».

Reparaciones de guerra

Karol Nawrocki también subrayó que es importante rendir cuentas por los daños causados por los alemanes en Polonia.

Przypomniął też o początku II wojny światowej.
– Potem przyszedł 1 września 1939 roku i atak z wody, z lądu, z powietrza na enklawę polskości w zdominowanym przez Niemców Wolnym Mieście Gdańsku, na Wojskową Składnicę Tranzytową, tutaj na Westerplatte – zaznaczył.

Jak wskazał prezydent, ponad 200 polskich żołnierzy stawiało wówczas opór w obliczu ataku 4 tys. niemieckich żołnierzy.

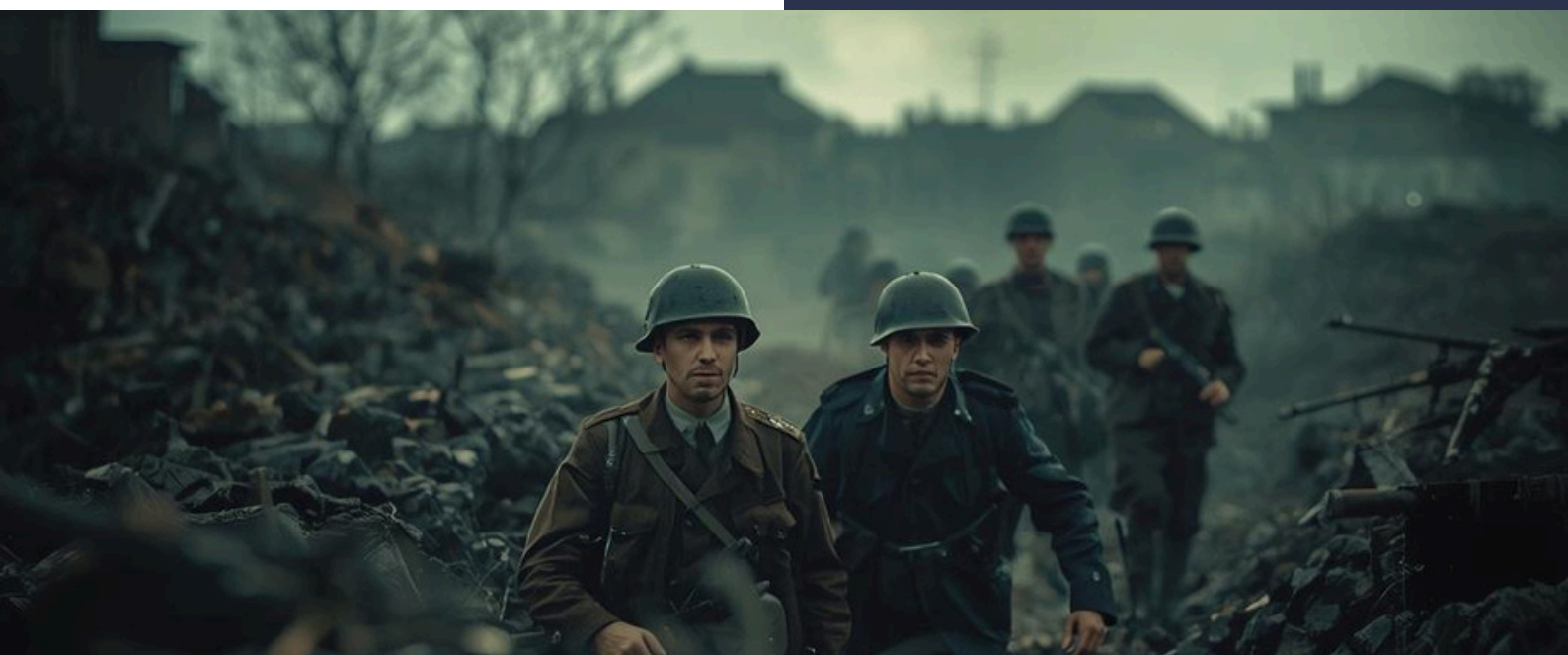
Pierwszym polskim żołnierzem, który stracił życie na froncie II wojny światowej był Konstanty Jezierski. Szczątki kilku żołnierzy po latach zostały znalezione przez archeologów.

– Nasi bohaterowie, których wspominaliśmy oficjalnie tutaj co roku, zostali odnalezieni dopiero po 80 latach od wybuchu II wojny światowej – zauważył.

Polski przywódca przywołał też słowa Jana Pawła II wypowiedziane w 1987 r. na Westerplatte. Papież Polak mówił wówczas, że trzeba „znaleźć takich ludzi, którzy znają historię na tyle dobrze i [ją] rozumieją, że potrafią o nią walczyć”.

Reparacje wojenne

Karol Nawrocki podkreślił też, że ważne jest rozliczenie się ze szkód dokonanych przez Niemców w Polsce.

– Para poder construir una cooperación con nuestro vecino occidental, basada en el fundamento de la verdad y en unas buenas relaciones, debemos resolver finalmente la cuestión de las reparaciones por parte del Estado alemán, que, como presidente de Polonia, exijo de manera inequívoca, por el bien común y por nuestro futuro. Las reparaciones no serán una alternativa a la amnesia histórica – señaló.

El presidente concluyó su discurso con las palabras: «¡Qué viva Polonia!».

El inicio de la Segunda Guerra Mundial

A las 4:45 del 1 de septiembre de 1939, Alemania irrumpió en Polonia sin declaración previa de guerra. El ataque se llevó a cabo a lo largo de toda la frontera entre ambos países. Desde el acorazado Schleswig-Holstein se abrió fuego contra el depósito de tránsito polaco de Westerplatte, en Gdansk, lo que se convirtió en el inicio simbólico de la Segunda Guerra Mundial. A pesar de la superioridad numérica del invasor, los polacos opusieron resistencia. Las tropas blindadas alemanas derrotaron una parte del ejército de la Armada “Pomerania” en los bosques Bory Tucholskie y de la Armada “Modlin”, aunque inicialmente el ejército polaco logró éxitos en la batalla de Mława.

– Aby móc budować oparte o fundamenty prawdy i dobrych relacji partnerstwo z naszym zachodnim sąsiadem musimy w końcu załatwić kwestie reparacji od państwa niemieckiego, których jako prezydent Polski jednoznacznie się domagam dla dobra wspólnego, dla naszej przyszłości. Reparacje nie będą alternatywą dla historycznej amnezji – zaznaczył.

Prezydent zakończył przemówienie słowami: „Niech żyje Polska!”.

Początek II wojny światowej

O godz. 4:45 1 września 1939 roku Niemcy uderzyły w Polskę bez wypowiedzenia wojny. Atak przeprowadzono na całej długości granicy pomiędzy państwami. Z pancernika „Schleswig-Holstein” dokonano ostrzału polskiej składnicy tranzytowej Westerplatte w Gdańsku, co stało się symbolicznym początkiem II wojny światowej. Mimo liczebnej przewagi napastnika Polacy stawiali opór. Niemieckie wojska pancerne rozbiły część wojsk Armii „Pomorze” w Borach Tucholskich oraz Armii „Modlin”, chociaż polska armia początkowo odnosiła sukces pod Mławą.

Un éxito local lo obtuvo la Brigada de Caballería de Wołyń que el 1 de septiembre en la batalla de Mokra, en el sector occidental del frente, causó grandes pérdidas a una división blindada alemana.

En los primeros días de la invasión, en la parte suroccidental de Polonia, los alemanes obligaron a la Armada "Cracovia" ("Kraków") a la retirada y ocuparon Silesia; también cruzaron los Cárpatos, donde la defensa polaca era débil. Tras la retirada del Ejército Polaco desde Silesia, entró en combate la autodefensa local, compuesta por antiguos insurgentes silesios y miembros del movimiento scout.

Las fuerzas alemanas rompieron la defensa de las fronteras y obligaron a los soldados polacos en todo el frente a retirarse. También abandonaron Varsovia las autoridades civiles. Lo mismo hizo el comandante en jefe Edward Śmigły-Rydz, quien fue perdiendo la capacidad de dirigir eficazmente al ejército debido a problemas de comunicación.

El asalto a Varsovia

El 8 de septiembre las tropas blindadas alemanas iniciaron el asalto a Varsovia; sin embargo, desde el barrio de Ochota gracias a los soldados y a los habitantes, la ofensiva fue rechazada. Los éxitos de la Wehrmacht se debieron a su superioridad en todos los tipos de armamento y a la aplicación de la táctica de Blitzkrieg. La "guerra relámpago" consistía en ataques masivos de unidades blindadas, a menudo apoyadas por la aviación, contra algunos puntos. Ante la amenaza de un cerco, las unidades polacas se vieron obligadas a retroceder.

Lokalnym sukcesem mogła się poszczycić Wołyńska Brygada Kawalerii, która na zachodnim odcinku frontu 1 września w bitwie pod Mokrą doprowadziła do dużych strat niemieckiej dywizji pancerniej.

W pierwszych dniach napaści Niemcy w południowo zachodniej części Polski zmusili Armię „Kraków” do odwrotu i zajęli Śląsk; przekroczyli też Karpaty, gdzie obrona polska na tym odcinku była słaba. Po odwrocie Wojska Polskiego ze Śląska do walki przystąpiła miejscowa samoobrona, w której skład wchodził dawni powstańcy śląscy oraz harcerze.

Niemieckie siły przełamały obronę granic i zmusiły polskich żołnierzy na całym froncie do wycofania się. Warszawę opuściły też władze cywilne. Postąpił tak również naczelny wódz Edward Śmigły-Rydz, który stopniowo tracił możliwość realnego dowodzenia armią ze względu na problemy z łącznością.

Napaść na Warszawę

8 września niemieckie wojska pancerne rozpoczęły atak na Warszawę, jednak od strony dzielnicy Ochota dzięki żołnierzom i mieszkańcom napaść została odparta. Sukcesy Wehrmachtu wynikały z przewagi pod względem każdego rodzaju broni oraz z zastosowania taktyki „Blitzkriegu”. Wojna błyskawiczna polegała na zmasowanych uderzeniach wojsk pancernych, wspieranych często przez lotnictwo, na wybrane punkty. Wobec zagrożenia okrążeniem polskie oddziały były zmuszone do odwrotu.

En ese tiempo la Armada "Poznań" del general Tadeusz Kutrzeba, con apoyo de parte de la Armada "Pomerania", concentró sus fuerzas cerca del río Bzura. El 9 de septiembre los polacos libraron allí la mayor batalla de la campaña, atacando con éxito el flanco de las tropas alemanas que marchaban hacia Varsovia. Los alemanes sacaron refuerzos de otros frentes y, en la segunda mitad del mes, tras intensos combates, derrotaron al ejército del general Kutrzeba. En esos enfrentamientos murieron los generales Stanisław Grzmot-Skotnicki, Franciszek Wład y Mikołaj Bołtuć. Solo algunas unidades lograron llegar a la capital.

El final de la guerra y las consecuencias

La Segunda Guerra Mundial en Europa terminó el 8 de mayo de 1945 con la firma de la capitulación incondicional del Tercer Reich. Durante casi seis años, Polonia sufrió enormes destrucciones y pérdidas – tanto en vidas humanas como en bienes materiales, incluidas obras de arte. Incluso hoy, el nuevo presidente de la República de Polonia Karol Nawrocki sigue reclamando a Alemania una justa compensación por estos daños.

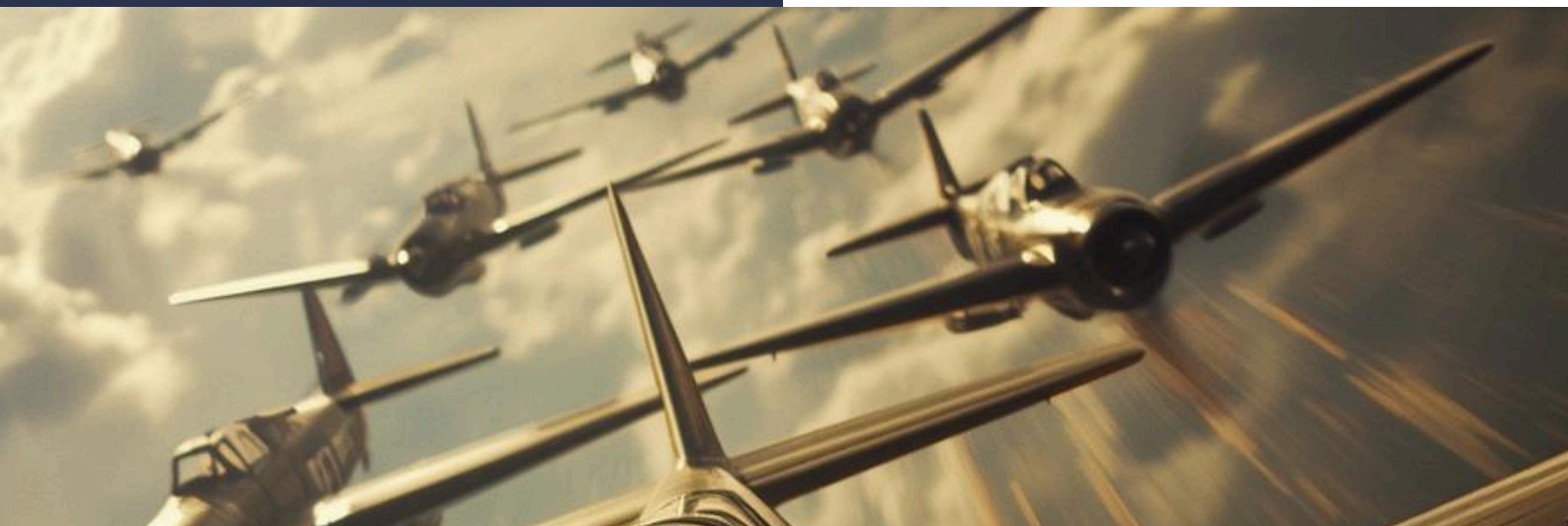
Escrito por: **BEATA SYLWESTRZAK**

W tym czasie Armia „Poznań” gen. Tadeusza Kutrzeby przy wsparciu części Armii „Pomorze” zebrała siły nad Bzurą. 9 września Polacy stoczyli tam największą bitwę kampanii, uderzając skutecznie na skrzydło niemieckich wojsk maszerujących w stronę Warszawy. Niemcy ściągnęli posiłki z innych frontów i w drugiej połowie miesiąca, po ciężkich walkach rozbili armię gen. Kutrzeby. Zginęli wówczas generałowie Stanisław Grzmot-Skotnicki, Franciszek Wład i Mikołaj Bołtuć. Do stolicy dotarły jedynie nieliczne oddziały.

Koniec wojny i skutki

II wojna światowa w Europie zakończyła się 8 maja 1945 roku podpisaniem bezwarunkowej Kapitulacji III Rzeszy. W ciągu niemal sześciu lat Polska poniosła ogromne zniszczenia oraz straty – zarówno w ludziach, jak i w dobrach materialnych, w tym w dziełach sztuki. Jeszcze dziś o ich zadośćuczynienie ze strony Niemiec apeluje nowy prezydent RP Karol Nawrocki.

Autorka: **BEATA SYLWESTRZAK**

REVISA NUESTROS NUMEROS ANTERIORES

SPRAWDŹ NASZE POPRZEDNIE WYDANIA

DESCUBRE CENTROAMÉRICA

CINCO NACIONES EN SU DÍA
DE LA INDEPENDENCIA

*ODKRYJ AMERYKĘ
ŚRODKOWĄ*

*IĘCIU KRAJÓW Z OKAZJI DNIA
NIEPODLEGŁOŚCI*

Cinco naciones

El 15 de septiembre es un día de fiesta compartida. **El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua y Costa Rica** celebran su independencia, compartiendo historia y tradición, pero también mostrando al mundo la riqueza única de cada nación.

¡Vamos a descubrirlos juntos!

Una independencia

15 września to dzień wspólnego święta. **Salwador, Gwatemala, Honduras, Nikaragua i Kostaryka** obchodzą swoją niepodległość, dzieląc historię i tradycję, a jednocześnie ukazując światu wyjątkowe bogactwo każdej z tych nacji.

Odkryjmy je razem!

EL SALVADOR

Plato típico: Pupusas (de queso, chicharrón, loroco).

Bebida: Horchata de morro.

Baile tradicional: El Torito Pinto.

Símbolo cultural: El bálsamo y el añil (colorante azul histórico).

Lugar icónico: Volcán de Izalco y la Ruta de las Flores.

Literatura:

- Roque Dalton: poeta y ensayista comprometido políticamente.
- Claudia Lars: poesía lírica que captura la identidad salvadoreña.

Cine:

- *Voces inocentes* (2004): película sobre la guerra civil vista a través de los ojos de un niño.
- *La Cuerda* (2013, cortometraje): aborda problemáticas sociales.

Música:

- Torito Pinto: baile folclórico de El Salvador.
- Cumbia y música tropical salvadoreña.

Typowe danie: Pupusas (z serem, skwarkami, loroco).

Napój: Orchata z nasion morro.

Taniec tradycyjny: Torito Pinto.

Symbol kulturowy: Balsam i indygo (historyczny barwnik niebieski).

Miejsce symboliczne: Wulkan Izalco i Szlak Kwiatów.

Literatura:

- Roque Dalton: poeta i eseista zaangażowany politycznie.
- Claudia Lars: poezja liryczna ukazująca salvadorską tożsamość.

Kino:

- *Voces inocentes* (2004): film o wojnie domowej widzianej oczami dziecka.
- *La Cuerda* (2013, krótki metraż): podejmuje kwestie społeczne.

Muzyka:

- Torito Pinto: taniec ludowy Salvadoru.
- Kumbia i muzyka tropikalna salvadorska.

GUATEMALA

Plato típico: Pepián (guiso espeso con carne y especias).

Bebida: Atole de elote.

Baile tradicional: La danza del venado.

Símbolo cultural: Los textiles mayas (huipiles).

Personaje destacado: Rigoberta Menchú (líder indígena y Nobel de la Paz).

Lugar icónico: Tikal y el Lago de Atitlán.

Literatura:

- Miguel Ángel Asturias: Nobel de Literatura, autor de *El Señor Presidente*.
- Rigoberta Menchú: literatura testimonial sobre la lucha indígena.

Cine:

- *Ixcanul* (2015): dirigida por Jayro Bustamante, retrata la vida indígena y la tradición.
- *La Llorona* (2019): reinterpretación de la leyenda maya.

Música:

Marimba: instrumento nacional de Guatemala.

Typowe danie: *Pepián* (gęsty gulasz z mięsem i przyprawami).

Napój: Atole z kukurydzy.

Taniec tradycyjny: *Danza del venado* (Taniec jelenia).

Symbol kulturowy: Tekstylia majańskie (huipile).

Wybitna postać: Rigoberta Menchú (przywódczyni rdzenna, laureatka Pokojowej Nagrody Nobla).

Miejsce symboliczne: Tikal i Jezioro Atitlán.

Literatura:

- Miguel Ángel Asturias: Nobel w dziedzinie literatury, autor *El Señor Presidente*.
- Rigoberta Menchú: literatura świadectwa o walce ludów rdzennych.

Kino:

- *Ixcanul* (2015): reż. Jayro Bustamante, opowiada o życiu i tradycji ludności rdzennej.
- *La Llorona* (2019): reinterpretacja legendy majańskiej.

Muzyka:

Marimba: instrument narodowy Gwatemali.

HONDURAS

Plato típico: Baleadas (tortilla de harina rellena de frijoles, queso y más).

Bebida: Café hondureño (uno de los más reconocidos de Centroamérica).

Baile tradicional: Punta (de origen garífuna).

Símbolo cultural: La madera de caoba y la artesanía lenca.

Lugar icónico: Ruinas de Copán.

Literatura:

- Ramón Amaya Amador: novelas que reflejan la vida social y política.
- Juan Ramón Molina: poesía modernista y nacionalista.

Cine:

- *El Xendra*: cortometrajes sobre la vida urbana y rural.
- Producciones documentales sobre cultura garífuna.

Música:

- Punta garífuna: ritmo afrocaribeño.
- Música folklórica y merengue hondureño.

Typowe danie: Baleadas (tortilla pszenna z fasolą, serem i dodatkami).

Napój: Kawa honduraska (jedna z najbardziej cenionych w Ameryce Środkowej).

Taniec tradycyjny: Punta (pochodzenia garífuna).

Symbol kulturowy: Drewno mahoniowe i rękodzieło lenca.

Miejsce symboliczne: Ruiny Copán.

Literatura:

- Ramón Amaya Amador: powieści ukazujące życie społeczne i polityczne.
- Juan Ramón Molina: poezja modernistyczna i narodowa.

Kino:

- *El Xendra*: krótkie filmy o życiu miejskim i wiejskim.
- Produkcje dokumentalne o kulturze Garífuna.

Muzyka:

- Punta garífuna: rytm afrokaraibski.
- Muzyka ludowa i honduraski merengue.

NICARAGUA

Plato típico: Gallo pinto (arroz con frijoles).

Bebida: Macuá (cóctel nacional de ron y frutas).

Baile tradicional: Palo de Mayo (colorido y caribeño).

Símbolo cultural: El Güegüense (drama satírico, Patrimonio de la Humanidad).

Lugar icónico: Granada y la isla de Ometepe.

Literatura:

- Rubén Darío: fundador del modernismo literario en español.
- Gioconda Belli: narrativa contemporánea y feminista.

Cine:

- *La Yuma* (2010): empoderamiento juvenil en Managua.
- Cortometrajes sobre tradiciones y comunidades rurales.

Música:

- Palo de Mayo: danza caribeña con ritmos africanos.
- Marimba nicaragüense y música folklórica.

Typowe danie: Gallo pinto (ryż z fasolką).

Napój: Macuá (koktajl narodowy na bazie rumu i owoców).

Taniec tradycyjny: Palo de Mayo (kolorowy i karaibski).

Symbol kulturowy: El Güegüense (dramat satyryczny, dziedzictwo UNESCO).

Miejsce symboliczne: Granada i wyspa Ometepe.

Literatura:

- Rubén Darío: twórca modernizmu w literaturze hiszpańskojęzycznej.
- Gioconda Belli: proza współczesna i feministyczna.

Kino:

- *La Yuma* (2010): o młodzieży w Managui.
- Krótkometraże o tradycjach i życiu społeczności wiejskich.

Muzyka:

- Palo de Mayo: karaibski taniec o afrykańskich korzeniach.
- Nikaraguańska marimba i muzyka ludowa.

COSTA RICA

Plato típico: Casado (arroz, frijoles, carne, plátano, ensalada).

Bebida: Café costarricense.

Baile tradicional: Punto guanacasteco.

Símbolo cultural: La carreta típica pintada a mano.

Lugar icónico: Parque Nacional Manuel Antonio o el Volcán Arenal.

Literatura:

- Carmen Lyra: literatura infantil y crítica social.
- Joaquín Gutiérrez: novelas y cuentos con identidad costarricense.

Cine:

- *Maikol Yordan de viaje perdido* (2014): comedia reflejando la idiosincrasia nacional.
- Documentales sobre biodiversidad y cultura local.

Música:

- Punto guanacasteco: danza y música tradicional.
- Marimba y música folklórica costarricense.

Typowe danie: Casado (ryż, fasola, mięso, banan, sałatka).

Napój: Kawa kostarykańska.

Taniec tradycyjny: Punto guanacasteco.

Symbol kulturowy: Typowy wóz malowany ręcznie.

Miejsce symboliczne: Park Narodowy Manuel Antonio lub Wulkan Arenal.

Literatura:

- Carmen Lyra: literatura dziecięca i krytyka społeczna.
- Joaquín Gutiérrez: powieści i opowiadania zakorzenione w kostarykańskiej tożsamości.

Kino:

- *Maikol Yordan de viaje perdido* (2014): komedia ukazująca mentalność Kostarykanów.
- *Filmy dokumentalne o bioróżnorodności i kulturze lokalnej.*

Muzyka:

- Punto guanacasteco: taniec i muzyka tradycyjna.
- Marimba i muzyka ludowa Kostaryki.

AMADOR

UNA JOVEN FRENTE
AL AMOR, LA VIDA Y
LA MUERTE

MŁODA KOBIEȚA
WOBEĆ MIŁOŚCI,
ŻYCIA I ŚMIERCI

fernando león de aranoa

AMADOR

magaly solier

celso bugallo

La película *Amador* (2010) fue dirigida por el cineasta español Fernando León de Aranoa. Cuenta la historia de Marcela, quien vive en un mundo sin futuro. Al cerrar los ojos, no puede imaginar cómo será su matrimonio con Nelson. Mientras él vende flores en el mercado, ella se queda en casa hambrienta. Viven en un barrio pobre. Un día recibe una oferta de trabajo: cuidar de un anciano llamado Amador. Tras recibir el adelanto de un mes, comienza a visitarlo diariamente en su casa.

Marcela es una persona única. Al parecer, no hay nada que la una con Amador. Ella es modesta, callada, un poco asustada; él, en cambio, está enfermo, es malhumorado y a veces antipático. Sin embargo, logran conectar como amigos. Él le cuenta su pasión por el mar y ella le confiesa que está embarazada. De repente, el anciano fallece. Marcela decide ocultar su muerte a la familia y a los amigos. De esta forma, no perderá el salario de ese mes. Lamentablemente, eso la desgarrará entre el respeto al fallecido y la necesidad de dinero para su hijo por nacer.

Marcela zamknięta jest w świecie bez przyszłości. Gdy zamyka oczy, nie potrafi wyobrazić sobie, jak będzie wyglądało jej małżeństwo z Nelsonem. Kiedy on sprzedaje kwiaty na targu, ona siedzi głodna w malutkim mieszkanku w biednej dzielnicy. Pewnego dnia dostaje ofertę pracy – opieki nad starszym panem Amadorem. Po przyjęciu zaliczki za cały miesiąc rozpoczyna codzienne wizyty w jego domu.

Marcela jest unikalną osobą. Pozornie nic nie łączy ją z Amadorem. Ona – skromna, małomówna, lekko wystraszona, on – schorowany, zrzędlawy, momentami nieprzyjazny. Jednak nawiązują nić przyjaźni. On opowiada o swojej fascynacji morzem, a ona wyjawia mu, że jest w ciąży. Ni z tego ni z owego starszy pan umiera. Marcela postanawia ukryć ten fakt przed jego rodziną i znajomymi. W ten sposób dostanie resztę swojej pensji pod koniec miesiąca. Prowadzi to jednak do rozdarcia między szacunkiem dla duszy zmarłego a potrzebą pieniędzy na swoje nienarodzone dziecko.

Marcela también es muy distinta de su pareja, Nelson. Él vende flores robadas, mientras que ella es más ambiciosa y resolutiva, a pesar de no tener estudios. Desea una vida mejor, no solo una existencia precaria. Aranoa sugiere que Nelson es una carga para ella, una cadena perpetua. Finalmente, Marcela encuentra la fuerza suficiente para negarse a entregarle su salario. Además, dos años atrás él la había presionado para abortar, por lo que ahora esconde su nuevo embarazo. Nelson la frena, no le permite crecer ni ser independiente.

La película aborda la danza con la muerte de una manera grotesca. También incluye momentos cómicos, como el personaje de la prostituta Puri, quien simboliza a María Magdalena y contrasta perfectamente con la inocente Marcela, asociada a la Virgen. Asimismo, la trama de Amador roza lo absurdo cuando Marcela rocía ambientador para disimular el olor del cadáver, agravado por el calor persistente. Aranoa combina lo serio con lo cómico, pero sin exagerar en ninguno de los dos extremos. La historia de Marcela se aclara, pero no concluye con el final de la película: su verdadera aventura apenas comienza.

Dziewczyna różni się też ogromnie od Nelsona. On – uliczny sprzedawca kradzionych kwiatów, ona – ambitna i zaradna mimo braku wykształcenia. Pragnie lepszego życia, nie tylko prowizorycznej egzystencji. Aranoa sugeruje, że Nelson jest jej kulą u nogi. Jest od niego uzależniona materialnie i psychicznie. W końcu znajduje w sobie siłę, aby mu się postawić (odmawia oddania swojego zarobku). Co więcej, dwa lata wcześniej poddała się aborcji właśnie pod jego wpływem, dlatego teraz ukrywa nową ciążę. Nelson wstrzymuje ją, nie pozwala się rozwinąć, być niezależną.

Film opowiada o tańcu ze śmiercią w groteskowy sposób. Znajdziemy tu lekko komediowe momenty, dla przykładu wątek pocziwiej prostytutki Puri, która symbolizuje Marię Magdalenę idealnie kontrastując z niewinną Marcelą – Matką Boską. Natomiast wątek Amadora zostaje podkreślony do absurdu – dziewczyna rozpyła odświeżacz powietrza w jego pokoju, bowiem niemiłosierne upały bardzo komplikują utrzymanie trupa w świeżym stanie. Aranoa łączy powagę i śmiech, choć nie przesadza ani z jednym ani z drugim. Historia Marceli wyjaśnia się, choć nie kończy razem z filmem. Prawdziwa przygoda dopiero się dla niej zaczyna.

VISTULARTE

Siguenos en nuestras redes sociales.
Obserwuj nas w mediach społecznościowych.

www.vistularte.pl

vistularte@gmail.com

